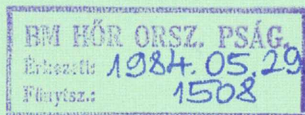

13-2-31/84

BELÜGYMINISZTERIUM

BELSŐ HASZNÁLATRA!

Szám: 10—21/20/1984.

№ 0322

A
MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG
BELÜGYMINISZTERÉNEK
20/1984. számú
UTASÍTÁSA

Budapest, 1984. április hó 18-án.

ALLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁRA

Szám: 10—21/20/1984.

**A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG
BELÜGYMINISZTERÉNEK****20/1984. számú****UTASÍTÁSA****a BM Határőrség fegyverhasználati jogáról****Budapest, 1984. április hó 18-án.**

A rendőrség fegyverhasználati jogáról szóló 1963. évi 22. számú törvényerejű rendelet 12. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, a Magyar Népköztársaság államhatárának őrizetéről szóló jogszabályokban foglaltakra tekintettel — a honvédelmi miniszterrel, az igazságügyminiszterrel és a Munkásőrség országos parancsnokával egyetértésben — kiadom az alábbi

u t a s í t á s t :

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. A határőrség tényleges állományában szolgálatot teljesítő személyt (a továbbiakban: határőrt) a határőrizeti szolgálata jogszerű teljesítése során fegyverhasználati jog illeti meg.

2. Az utasítás hatálya kiterjed a fegyveres erők, fegyveres testületek és rendészeti szervek azon tagjaira is, akiket határőrizeti feladatok ellátására vesznek igénybe, illetve akik ilyen feladatot határőrrel együtt látnak el.
3. A határőrizeti feladatok ellátásán kívül más szolgálatot ellátó határőrökre a Magyar Népköztársaság Fegyveres Erőinek Szolgálati Szabályzatában, a Katonai Rendészeti Utasításban és a 19/1982. BM számú utasításban előírt fegyverhasználat vonatkozik.
4. A határőr fegyverét csak végső esetben használhatja, ha ez a feladatának teljesítéséhez elkerülhetetlenül szükséges. Végső esetnek kell tekinteni, ha a határőr a súlyos bűncselekmény elkövetését csak fegyver használatával tudja megakadályozni, más kényszerítő eszközök alkalmazása nem elegendő vagy arra nincs lehetősége.
5. Fegyveren lőfegyvert és robbanófegyvert kell érteni. Ha a határőr fegyvere használhatatlanná vált, a támadás váratlan vagy a határőr szolgálati fegyver nélkül lép fel, minden más tárgy e fegyverrel esik egy tekintet alá. A fegyverhasználat e fegyvernek személy elleni alkalmazását jelenti.
6. Fegyverhasználat a fegyver személy elleni szándékos alkalmazása függetlenül attól, hogy sérülést okozott-e.
7. Nem tekinthető fegyverhasználatnak a figyelmeztető lövés, illetőleg állatra vagy tárgyra irányuló lövés. Ezek feltétele, hogy életet, testi épséget ne veszélyeztessenek.

A figyelmeztető lövést általában függőleges irányban a légtérbe kell leadni. Állatra történő lövésnek akkor van helye, ha az állat a határőr vagy mások életét, testi épségét veszélyezteti. A tárgyra irányuló lövés célja a tárgy megsemmisítése vagy mozgásképtelenné tétele. A vezető és utas nélküli járműveket tárgynak kell tekinteni.

8. A határőr fegyvert saját elhatározásából vagy parancsra használhat:
 - a) saját elhatározásból a határőr a fegyverét akkor használhatja, ha önállóan teljesít szolgálatot vagy szolgálatilag lép fel és a fegyverhasználat feltételei fennállnak;

- b) előljáró parancsára a határőr köteles fegyvert használni;
- c) zárt egységben (alakzatban) a határőr csak parancsra használhat fegyvert.

A FEGYVERHASZNÁLATOT MEGELŐZŐ INTÉZKEDÉSEK

- 9. A fegyverhasználatot meg kell előznie:
 - a) felhívásnak, hogy a személy a határőr felszólításának engedelmességgel járjon;
 - b) más személy segítségül hívásának (ha van rá lehetőség);
 - c) kényszerítő intézkedéseknek (testi kényszer, bilincs, könnygázszóró palack, gumibot, szolgálati kutya);
 - d) figyelmeztetésnek, hogy fegyverhasználat következik;
 - e) figyelmeztető lövés(-ek)nek.
- 10. A fegyverhasználatot megelőző intézkedések részben vagy teljes egészében mellőzhetők, ha az eset összes körülményei folytán ezekre már nincs idő, és a késedelem súlyos következményekkel járhat.

A FEGYVERHASZNÁLAT ESETEI

- 11. A határőr — az utasítás általános rendelkezéseinek megfelelően — fegyvert használ:
 - a) nyugati és déli viszonylatban azzal a személlyel szemben, aki kifelé irányuló tiltott határátlépés vagy embercsempészés, illetőleg a külföldre szökés bűncselekményét kísérli meg. Északi és keleti viszonylatban ezen alpont alapján nincs helye a fegyverhasználatnak;
 - b) fegyveres határsértővel szemben;
 - c) csoportos határsértés esetében (három vagy ennél több elkövető), ha a határőrt támadás veszélye fenyegeti;
 - d) a tiltott határátlépés, az embercsempészés, a külföldre szökés büntettét légi eszközzel megkísérlő elkövetőkkel szemben, feltéve, ha a légi eszköz a földön tartózkodik,

valamint azon levegőben levő vagy földön tartózkodó légieszköz személyzete ellen, amelyről a határőrre tüzet nyitnak;

- e) szolgálatának ellátását tettelesen akadályozó ellenszegülés leküzdésére.

Tettelesen akadályozó ellenszegülésnek kell tekinteni azt a célzatos, fizikai erő kifejtéssel járó tevékenységet, amely a határőrt jogszerű intézkedésében akadályozza:

- f) mások élete ellen irányuló vagy mások testi épségét súlyosan veszélyeztető támadás, illetőleg az ilyen támadással közvetlenül fenyegető magatartás elhárítására;

- g) saját élete, testi épsége vagy személyes szabadsága ellen intézett támadás, illetőleg az ilyen támadással közvetlenül fenyegető magatartás elhárítására.

Támadással közvetlenül fenyegető magatartásnak kell tekinteni azt a fellépést, amikor a támadó helyzetéből, tevékenységének módjából és eszközéből a határőrnek arra kell következtetni, hogy a támadás nyomban bekövetkezik;

- h) súlyos bűncselekmény elkövetésének megakadályozására, továbbá ilyen bűncselekmény elkövetésével alaposan gyanúsítható személy elfogására.

Alaposan gyanúsítható az, akit tettenértek vagy a határőr előtt nyilvánvaló a súlyos bűncselekmény bekövetkezésének közvetlen veszélye, illetve körözés alapján az elkövetőt felismeri;

- i) a büntetőeljárás vagy a büntetés végrehajtása során a hatóság őrizetéből megszökött személy kézrekerítésére.

12. Az összes feltételek megléte esetén is a határőr alaposan mérlegelje a fegyverhasználatot:

- a) határátkelőhelyen;
- b) forgalmas úton;
- c) tömegközlekedési eszközön;
- d) lakott területen;
- e) az államhatártól nagyobb (5—7 km mélységig) távolságban.

13. Tilos a fegyverhasználat:

- a) ha az olyan személy életét vagy testi épségét is veszélyezteti, akivel szemben a fegyverhasználat feltételei nem állnak fenn;
- b) 14 éven aluliakkal, terhes nőkkel szemben;
- c) ha az szomszédos állam területére való átlövést eredményezné;
- d) a szomszédos államokkal közös utakon közlekedő személyekkel szemben.

14. Jogos védelmi helyzetben a határőr azzal szemben is használhat fegyvert — a jogos védelem szabályai szerint — akivel szemben a fegyverhasználat egyébként kizárt.

A FEGYVERHASZNÁLAT MÓDJÁ

- 15. A fegyverhasználat során kerülni kell az élet kioltását. A lövést lehetőleg lábra kell irányítani.
- 16. A határon történő erőszakos kitörési kísérlet esetén lehetőleg a járművet kell használhatatlanná tenni gumiabroncsba, motorházba lövéssel.
- 17. Ha a fegyverhasználat a célját elérte, további alkalmazásának helye nincs.
- 18. A fegyverhasználat következtében megsérült személyt elsősegélyben kell részesíteni és gondoskodni kell orvosi ellátásáról.
- 19. A szomszédos államok területén végrehajtott határforgalom-ellenőrző szolgálat esetén a határőr csak a hatályos nemzetközi szerződésekben foglaltak szerint használhat fegyvert.

VEGYES RENDELKEZÉSEK

- 20. A kötelező fegyverhasználat elmulasztása és a jogtalan fegyverhasználat fegyelmi vagy büntetőjogi felelősséget von maga után.

21. A határőrnek a fegyverhasználatról és a fegyverhasználatnak nem minősülő (figyelmeztető, állatra és tárgyra irányuló) lövésekről jelentést kell készíteni (1. számú melléklet). A sérülést vagy halált okozó fegyverhasználat, továbbá a jogtalan fegyverhasználat esetén az illetékes katonai ügyészt azonnal értesíteni kell. Az ügyész intézkedéséig a helyszínt biztosítani kell.
22. Az utasítás oktatásának rendjére a BM Határőrség országos parancsnoka intézkedjen.
23. Ez az utasítás 1984. július 1-én lép hatályba. Ezzel egyidejűleg a 17/1982. számú belügyminiszteri parancs, az 1975. évben jóváhagyott Határőrizeti Szabályzat (HŐR/2) 59—70. pontja hatályát veszti.

DR. HORVÁTH ISTVÁN s. k.,
belügyminiszter

Készült: 3000 példányban.
Kapják: elosztó szerint.

J E L E N T É S

**fegyverhasználatról,
(fegyverhasználatnak nem minősülő lövésről)**

1. Mikor, hol, ki (mi) ellen milyen fegyvert használt, hány lövést adott le?

.....
.....
.....

2. A fegyverhasználat (fegyverhasználatnak nem minősülő lövés) oka?

.....
.....
.....

3. Alkalmazott-e fegyverhasználatot megelőző intézkedést?

Ha nem, miért?

.....
.....
.....

4. A fegyverhasználat (fegyverhasználatnak nem minősülő lövés) iránya, eredménye.

.....
.....

5. Sérülés (anyagi kár) keletkezett-e, sor került-e elsősegélynyújtásra, orvosi ellátásra? Személyi sérülés esetén a sérült tartózkodásának helye.

.....
.....
.....
.....

6. A helyszínrre, a tanúkra és az egyéb körülményekre vonatkozó adatok.

.....
.....

Büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy a felsorolt adatok a valóságnak megfelelnek.

..... 19.....-n.

A nem kívánt rész törölendő.

.....
járőrparancsnok

.....
járórtárs